

РЪКОВОДИТЕЛЪ

ИЛИ

ОСНОВНОТО УЧЕНИЕ.

ОТДѢЛЪ на „ЧИТАЛИЩЕ“

за учителитѣ, учителкитѣ, ученицитѣ и ученичкитѣ.

Годишна цѣна: 25 гроша златни.

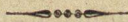
Съдържанье: За религиозното и моралното или нѣравственното въспитание въ забавачницата. — Погледъ: Затварянieto на училищата въ Велесъ. — Гласъ къмъ нашитѣ пастири. — Редъ на българското училище въ Никополъ.

ЗАБАВАЧНИЦА

ИЛИ

УЧИЛИЩЕ ЗА ДѢЦА

на възрастъ отъ двѣ до седемъ години.

(Вижь Брой 6).

За религиозното и моралното или нѣравственното въспитание въ Забавачницата.

Не виждами по свѣтътъ народъ, у който религиозното въспитание да не е свързано тѣсно и нераздѣлно съсъ моралното или нѣравственното въспитание. Истина,

че по нѣйдѣ у нѣкои народи се показуватъ бѣлѣци за раздѣление на това двойно възпитание, нѣ тия бѣлѣци мѣжду общото мнѣние сж като капка у морето.

Колкото за нашиятъ народъ, за него това възпитание не може да се нарече двойно: религиозното и моралното възпитание е едно и сжщото нѣщо у българскиятъ народъ. Със сичко това обаче, това възпитание бѣше станжло единъ прѣдмѣтъ, със който у насъ, у нашитѣ народни школи, най-малко се занимавахж, когато, отъ друга страна, сѣки викаше, че, безъ това възпитание, не може да сжществува народъ.

Тая истина е добрѣ разбрана отъ нашиятъ народъ, и отъ това видѣхми нашитѣ народни водачи да употрѣбѣтъ сичкитѣ жѣртви, за да добиѣтъ за народътъ ни единъ законенъ и народенъ водачъ на това възпитание. И кой може да рече друго, освѣнъ че Българската Екзархия има за основенъ камакъ на зданието си религиозното и моралното възпитание на българскиятъ народъ? Който прочете Уставътъ на тая Екзархия, ще се убѣди въ това, което казувами.

Почти двѣ години приближаватъ отъ като фанж Екзархията, чрѣзъ своитѣ владици и чрѣзъ своитѣ смѣсени съвѣти, да управлява Българскиятъ народъ. Влѣзла ли е въ пѣтятъ, когото си е начертала? Колкото да е рано още да кажемъ нѣщо върху тоя въпросъ, не е рано обаче да се говори за какъ трѣбува да се постѣпува въ религиозното и моралното възпитание на дѣцата.

Това е единъ въпросъ отъ най-деликатитѣ и въ сжщото време отъ най-опаснитѣ, ако не е поведенъ отъ надлѣжната му власть. Като желаемъ да не оставимъ управителкитѣ на нашитѣ забавачници безъ никакъвъ примѣръ за това възпитание, излагами онова, което правѣтъ другитѣ просвѣтени народи върху тоя прѣдметъ, като го оставами, разумѣва се, на отборътъ на надлѣжната власть. Ето прочее що пише единъ ученъ педагогъ върху религиозното и моралното или нѣравственното възпитание:

Да научимъ дѣцата да обичатъ Бога, защото е нашъ баща; да му се молѣтъ, защото е безкрайно силенъ и безкрайно добъръ; да му искатъ волята за сѣко нѣщо,

защото е нашъ върховенъ господаръ и има право да му се покорявами сѣкоги: съсъ тия малко думи можемъ ний да опрѣдѣлимъ мисията на директорката на забавачницата относително за религиозното учение на малкитѣ ученици. И колко нѣщо има въ тия малко думи! Ако човѣкъ управлява постоянно сърдцето на дѣцата къмъ Бога, като имъ припомнюва, че той имъ е далъ животътъ, здравието, въздухътъ, свѣтлината; като имъ показува, че ний отъ само себеси не сме нищо; че ний живѣимъ отъ добринитѣ, които иджтъ отъ него, както морално, тѣй и материялно; ако човѣкъ имъ тълкува чудеситѣ на създаването, за повръщанието на годишнитѣ врѣмена, за произведенията на земята; ако човѣкъ имъ приказува често чуднитѣ приказки отъ Ветхиятъ и отъ Новиятъ Завѣтъ; ако сѣка отъ тия приказки докарува думи за благочестие, за увѣрение въ Бога, за внимание, за прѣданность къмъ ближниятъ; ако човѣкъ имъ прѣдставлява, въ животътъ на лицата, които познаватъ, или въ животътъ на светцитѣ, и най-много въ животътъ на Иеуса Христа и на неговата майка, примѣри за подпорка на сичкитѣ истини; ако, освѣнъ това, човѣкъ ги направи да запомнѣжтъ наустъ нѣкои основни молитви, като: Во име Отца, Отче Нашъ и пр., както и Божиитѣ заповѣди, ще се рече, че е направилъ твърдѣ много веке за религиозното въспитание на малкитѣ ученици.

Внѣзъ отъ сжщото религиозно въспитание, което обѣема и длѣжноститѣ на дѣцата къмъ родителитѣ имъ, къмъ началницитѣ отъ сѣкакъвъ чинъ и къмъ сжщитѣ тѣхъ, главната точка, точката, върху която пригласяваме сичкото внимание на директоркитѣ на забавачницитѣ, както и на сичкитѣ учители, е *сзставянието на характера въ дѣтето.*

Наричямъ *характеръ* добрѣ опрѣдѣленото расположение на човѣка да слѣдува, въ сѣко обстоятелство, вдѣхнуванията на съвѣстѣта, да прави да прѣобладава идеята на *длѣжността* надъ сѣка друга идея, да държи чрѣзъ тая идея, въ практическиятъ животъ, опрѣдѣлената точка, у която трѣбува да е свързана душыа на човѣкътъ въ непостоянството на впечатлѣнията.

Съвѣстѣта ми ми казува, че трѣбува да направѣж

еди кое нѣщо: направямъ това нѣщо, макаръ и да ми причинява едно неудоволствие или нѣкоя вреда. Съвѣстьта ми ми казува, че трѣбува да се въздържижъ отъ еди коя работа: наистена се въздържамъ макаръ и да има у нея нѣкое удоволствие или нѣкоя радостъ. Ето характерътъ! Съки види сега, че характерътъ е *моралниятъ или нравственниятъ човѣкъ*.

Ако възпитанието има за цѣль да прави *хора, люди*, тогази ще рече, че то е длъжно прѣдъ сичко друго да вдѣхне въ човѣкътъ характерътъ. Защото, безъ тая твърдостъ на умътъ и на сърдцето, човѣкъ може да бѣде искусенъ работникъ, отличенъ майсторъ, ученъ, и пр.; нѣ тоя човѣкъ не е *човѣкъ* съсъ най-високото значение на тая дума. И ако не докарами човѣкътъ до тая височина на моралниятъ животъ, не ще можемъ да го направимъ да има истински и яки качества нити за религиозниятъ животъ, нити за публичниятъ животъ, нити за частниятъ животъ.

Да придобие човѣкъ тоя нравъ, който, да речемъ право, е здравіето на душата: ето върховната цѣль на възпитанието, и това велико дѣло трѣбува да започне въ забавачницата.

Двѣ нѣща сж потрѣбни, за да може човѣкъ да работи дѣйствително за съставлението на характерътъ: първо *примѣрътъ* отъ страната на учителитѣ и учителкитѣ; послѣ постоянното *управление на уроцитѣ* и на обученията отъ съкакъвъ родъ къмъ цѣльта, която искатъ да се достигне.

Примѣръ. Дѣцата трѣбува да привикнатъ да намиратъ въ поведението на лицата, които управляватъ забавачницата, потвърдението на сичкитѣ правила, които имъ се показуватъ. Моралното обучение излиза много по много отъ цѣлостъта на идеитѣ, съсъ които се води едно училище, на обикновеннитѣ занимания на учителката, отъ колкото отъ специалнитѣ уроци. Когато трѣбува да развиемъ чюството на длъжността, да исчистимъ и да възвисимъ инстинктитѣ, съсъ една дума, да приготвимъ *човѣкътъ* въ дѣтето, не можемъ да земемъ еди коя книга или еди кое правило, а еди коя директорка, еди коя забавачница. Искарайте на лѣжя единъ цѣть само съсъ

поведението си припоръчванията, които отправяте към малките си ученици, и завчасъ ще видите, че едно непоправимо разбъркване ще се извърши въ умътъ имъ, който е едвамъ фанжлъ да се ражда; противоположността мѣжду правилото и дѣлото ще произведе въ толкосъ крѣхкавитѣ души едно дълбоко размѣтване на понятията, които трѣбува да сѣ обиколени за тѣхъ съсъ най бистра ясностъ. Едно само докачане на законътъ, когото трѣбува да слѣдвате, ще ви направи отговоренъ за моралното искривяване на единъ ученикъ повѣренъ на грижитѣ ви; и какъ ще забравите тежката дума на Евангелието срѣщу оногози, който има злочестината да съблазни *едно отъ тия малки дѣца?*

«Трѣбува да почитами дѣцата съсъ най благочестивъ почетъ,» казуваше ветхата прѣмъдрость. Колко по много тоя почетъ трѣбува да има сила върху дѣлата на оногози, който има честта да съучаствува въ дѣлото на възпитанието, отъ когато християнската истина, като освѣти душитѣ извади толкосъ на явѣ най тайнитѣ тънкости на съвѣстѣта! Примѣрътъ е едно нѣмо обучение, хиляда пѣти по дѣйствително отъ обучението на думата; единъ правъ и твърдъ характеръ най-много излиза отъ примѣри, които никоги не излизатъ на лъжа.

Управление на уроцитѣ. Неизбѣжно е, щото уроцитѣ въ забавачницата, като упазуватъ единъ начинъ ещю приспособенъ съсъ възрастьта на малките ученици, сирѣчь *забавителенъ*, да се свършватъ сичките съсъ едно морално заключение. Въ приказките, които имъ се приказуватъ, екоги има срѣдство да се вмъкне нѣкой примѣръ за благоразумие, за мъдрость, за благочестие, за твърдость, за вѣрность къмъ дължноетьта, съсъ една дума за *характеръ*. Далечно да бѣдѣтъ отъ забавачницата тия смѣшни измислици, които сѣ познати съсъ името *самодивни приказки*, и които не сѣ за друго, освѣнъ да заблудѣтъ въображението на дѣцата, като ги прѣнасятъ вѣнъ отъ дѣйствителностьта! Свѣтътъ такъвъ, какъвто е, свѣтътъ на любопитнитѣ нѣща заети отъ изучаванieto на натурата, на физическите феномени, които, въ сжщата си истина, прѣдставляватъ една тол-

косъ чюдна физиономия, свѣтътъ на религията, на любовъта, на моралното юнаство, единъ такъвъ свѣтъ сугурно отваря за учителитѣ и учителкитѣ пространства доста широки, за да нѣма нужда да имъ се прѣминуватъ границитѣ и да се губѣтъ изъ едно измисленно пространство.

Моралнитѣ заключения, които ще извличатъ отъ сѣкаквитѣ приказки, ще се въсприематъ лесно отъ малкиятъ народъ на забавачницата, ако директорката знай да се обиколи прѣдъ очитѣ на младитѣ ученици, които видѣтъ по ясно, отъ колкото то мислижтъ хората, съсъ сичкото уважение, за което има нужда. Като употрѣбявами думата *уважение*, смѣтами ѝ сичката сила: нѣка не се лъжемъ, и дѣцата се мѣсѣжтъ да расжждатъ; и твърдѣ лесно и отъ тънко съгледуватъ за сичко, щото се зачюдува човѣкъ. За малко дни, разбиратъ силата и слабостъта на лицето, което ги управлява; смѣтатъ му кусуритѣ и качества, и напълно знайжтъ, безъ да расправятъ за впечатлѣнията си, да ли може учителятъ имъ или учителката имъ да вдѣхнува това чюство, което е съставено отъ уважение и отъ почестъ, отъ увѣрение и отъ страхъ.

Трѣбува, щото уважението да обѣема учителятъ като една атмосфера покровителница. То е подножието, върху което учителятъ трѣбува да стои, когато иска да говори съсъ властъта, която му принадлежи. «Уважението, казува твърдѣ добрѣ г-жя Папъ-Карпантие, придобива се съсъ срѣдства, които сичкитѣ излизатъ отъ една душа, която е честна и има високи чюства. Тия срѣдства сж, въ цѣлото лице, една важна и сладка ясность; тия срѣства сж справедливостъта и безкористнесто въ дѣлата, честностьта въ сношенията, правдивостъта въ сичко и сѣкоги, правдивостъта най-много! Дѣцата отъ тая страна сж по-изискателни отъ обществото.»

Но за да се владѣй волята на дѣцата, сжщото уважение, да бжде бия и съединено съсъ способность, не е доста. Трѣбува нѣщо по-сърдечно и по-широко, по-наивно и по-дълбоко, нѣщо, което прави, щото най-малкитѣ работи отъ самосебе си да зематъ единъ привлѣкателенъ характеръ; което дава на най-малкитѣ об-

стоятелства една стойностъ, на най-малкитѣ тѣлодвиженія единъ опрѣдѣленъ смисълъ; което е най-здравиятъ посредникъ мѣжду една душа и други души; което не се придобива чрѣзъ трудътъ и чрѣзъ насилието; което се изгася отъ низкитѣ чувства; което се задушия отъ идеята за интересъ; което е въ сжщото време най-деликато и най-силно, и което се нарича *любовь*.

Любовь! ето голѣмото сръдство за дѣйствиување на единъ духъ върху други духове, слѣдователно, голѣмото сръдство за възпитание.

Учителката трѣбува да се въдушява съсъ любовта въ сичкитѣ сношения съсъ ученицитѣ си, въ отборътъ на наказанията, както и въ раздаванието на наградитѣ. Една директорка, която *обичя* дѣцата си не ще употреби почти никога материалнитѣ наказания; и моралнитѣ наказания наложени отъ нея ще бѣдѣтъ сто пѣтя по-дѣйствителни, колкото *магарешкитѣ глави, чернитѣ дъски, кюлефитѣ* и другитѣ таквизи сръдства за наказание, които още се гледатъ да се употребяватъ въ нѣкои училища. «Отдохме да видимъ една забавачница, прочитами въ една прѣвъсходна малка книга; заварихми ги на молитвата: сичкитѣ дѣца бѣхж на колѣни и четяхж *Отче нашъ* съсъ голѣмо внимание. Едно момиченце на четири години, само, право прѣдъ учителката, реवेशе, и горчиви сълзи течяхж по образитѣ му, и си покриваше очитѣ и челото съсъ малкитѣ си рѣчички. — Какво е направило това дѣте, рекохъ азъ на директорката, слѣдъ като се свърши молитвата, и сичкитѣ дѣца се исправихж, като удари звънецътъ. — Това малко момиче, каза директорката, твърдѣ злѣ сѣдеше, буташе се насамъ-нататъкъ и не оставаше съсъдкитѣ си спокойни; напразно му напомнихж два пѣти. Видите, че не бѣше достойно да стои съсъ другитѣ малки дѣца, които се молижтъ Богу отъ се сърце.

«Вѣрувате ли, че тия дѣца не ще иматъ една подруга идея за молитвата, отъ колкото ония дѣца, на които ударятъ една плѣсница, или като се накаратъ да прочетжтъ четири пѣтя наредъ, за наказание, *Отче нашъ*, както видѣхъ да го правѣжтъ, нѣ прѣдъ много врѣме, у едно малко училище?»

«Майката на едно малко момче на петъ години, което ходеше въ една отъ парискитѣ забавачници, доде да са онлачи една сутрина на директорката: дѣтето ѝ я ударило; тя се молеше на учителката да го накаже строго. Директорката се обрече, че дѣтето нѣма да заборава урокътъ, когото ще му даде. Когато сичкитѣ дѣца се събрахъ на одърътъ (gradin), учителката фанж да се показува по важна, отъ колкото сѣкоги. Дѣца, каза тя, имамъ да ви обадиж нѣщо твърдѣ скърбно: едно дѣте отъ тая забавачница, едно отъ ония, които сѣдижтъ на тия чинове, било доста злочесто, за да удари майка си. Не познавамъ нѣкое наказание за една таквази погрѣшка; да се помолимъ прочее на Бога да се смили за оногози, който е станжлъ виноватъ. Не ще да пѣемъ тая сутрина като правимъ упражнението, защото на синца ни сърцето ни е нажялено.»

«Единъ видъ сѣпнявание се распространи завчасъ по сичкитѣ тия малки сѣздания; гледахъ съсъ настрѣхвание на виновниятъ, когото смжщението му, зачервяванието му и сѣлзитѣ му завчасъ издадохъ на явѣ. Класътъ се свърши безъ никакво пѣяние; дѣцата излѣзохъ съсъ мълчение; нѣ малкото момче бѣше на толкосъ едно отчаяно състояние, щото дълго врѣме се минж додѣто да сполучижтъ да го умиржтъ и да го убѣдижтъ, че раскаиванието му и добрата му рѣшителность заличяватъ погрѣшката му. Вѣрувате ли, тъмшицата и боятъ да можжтъ тѣй да расклатижтъ душята на това малко дѣте, и да оставижтъ едно впечатлѣние толкосъ дълбоко въ душата на сичкитѣ му другари?»

«Бждете увѣрени, че за дѣцата на простиятъ народъ, отхранени изобицо твърдѣ дебело, сичко е оветхяло колкото отъ кѣмъ материялни наказания. Тия наказания не сж послужили за друго, освѣнъ да имъ даджтъ единъ видъ дива енергия, която се бори съсъ строгитѣ наказания. Наказанието за тѣхъ е една награда за погрѣшката имъ; то е едно очиствание на смѣтки мѣжду учителятъ и ученикътъ, и сичко се свършва. Утрѣ, дѣтето ще стане по хитро, ще се окрие по добрѣ; въ най лошето обстоятелство, ще може да прѣтърпи, нѣ не ще да сж задоволни отъ него. Напротивъ,

ако бутнете, у сжщитѣ тия дѣца, една съвсѣмъ нова жица, жицата на една чювствителностъ, която не се е пофацала; ако се отнесете до крѣхкави чювства, до които никоги не сж се относали, до едно естественно чювство за справедливостъ и за правосѣдие, което чювство Богъ го е направилъ у малкитѣ дѣца право и вѣрно както инстинктътъ, ахъ! тогази ще намѣрите голѣми извори, и ще осѣтите, че има хиляди срѣдства, за да може човѣкъ да обладава тая дѣтинска воля, която се ожесточаваше отъ заплашванието, и която се прѣкло-нява сега отъ гласътъ на убѣждението, както снѣгътъ замръзнува отъ сѣверниятъ вѣтъръ, а се стопява отъ заритѣ на слънцето.»

Ето що прави една директорка, която знай да обичя дѣцата и да ги прави да я обичатъ. И една так-вази директорка нѣ само може да употребява само леки наказания, наказания, които ставатъ най много отъ моралното впечатление, нѣ знай и да не дава много награди, а да прави тѣй, щото тия награди да си извли-чатъ цѣната отъ удовлѣтворението; тя знай колко е важно да направи дѣтето да привикне *добръ да прави*, защото чрѣзъ това то си изпълнява *длъжността*, за-щото чрѣзъ това то става приятно на Бога. Съсъ това нѣщо се ражда съвѣстѣта; съсъ това нѣщо съвѣстѣта става малко по малко водачатъ и сѣдникътъ на дѣте-то; съсъ това нѣщо се развива моралното и религиоз-ното чювство, единственната твърда основа на здание-то, което учителятъ е натоваренъ да *издигне*.

ПОГЛЕДЪ

върху школекитѣ работи и расправи у Бъл-гаритѣ и у другитѣ народи.

Скърбни извѣстия иджтъ относително за училищата на Велесъ, който е главниятъ градъ на една българска епархия, която си има веке своятъ законенъ и народенъ пастиръ.

Училищата отъ тоя градъ, както мъжскитѣ, тъй и женскитѣ, стојтъ затворени отъ два мѣсеца насамъ, и дѣцата си сѣдѣтъ сѣко у тѣхъ си, безъ да иматъ кждѣ да си продължаватъ възпитанието и ученето.

Многобройни писма расправятъ на дълго и на широко за причинитѣ на това затваряние на училищата, причини станжли, казуватъ тия писма, «нѣ отъ лишение на ерѣдства за поддържанieto имъ, а отъ каприцитѣ на нѣкои лица.»

Истина, че лица, на които каприцитѣ станжтъ причина за развалата на общото добро, трѣбува да се изобличжтъ съсъ най-строгъ начинъ. Нѣ ний нѣма да го направимъ, защото никакъ не намираме у каприцитѣ на нѣкои лица злото, което е налѣтяло на народнитѣ училища у Велесъ. Сѣки, който има колко годѣ понятие за значението на едно какво да е управление, никакъ не може да възприеме, че каприцитѣ на нѣкои лица ще можтъ да сполучжтъ да затворжтъ училищата на митрополитскиятъ градъ на една епархия, която си има законниятъ пастирь, въ ржцѣтъ на когото е туренъ единъ законъ, който е Уставътъ на Българската Екзархия. Ето защо съсъ увѣрение можемъ да кажемъ, че злодѣянието у Велесъ си има коренътъ у управлението на тая епархия.

Голѣма е, наистина, дързостята ни, като стоваряме тъй лесно такъвъ единъ тежъкъ грѣхъ върху едно епархиялно управление, когато прѣдъ очитѣ ни има писма, които именно показуватъ лицата, отъ каприцитѣ на които сж се затворили училищата у Велесъ. Ний ще оправдаимъ дързостята си, щомъ тия сжщитѣ кореспонденти ни пратжтъ свѣдѣния върху тоя единичъкъ въпросъ:

Управлението на велеската епархия по кой законъ става? по прѣдписанията на Уставътъ на Българската Екзархия ли? или по каприцитѣ на лица, които сж се наложили своеволно за водачи на това управление?

Като пишяхми горнитѣ редове относительно за скърбнитѣ извѣстия отъ Велесъ, пристигнж ни долниятъ «Гласъ къмъ нашитѣ пастири,» и ни накара, като го помѣстяме, да си склучимъ за днесъ впечатленията съсъ тия думи:

Двѣ сжщественни причини има, които, тѣсно свързани, можтъ да направжтъ нашитѣ пастири да сполучжтъ въ спасителната си мисия: точното и искренното изпълнение на уставътъ на Българската Екзархия а не лакомството за материална лична печала.

Ний лично познаваме свещеночаялникътъ на велеската епархия и навѣрно можемъ да кажемъ, че той не е заразенъ отъ послѣдната зараза. Нъ голѣми съмнѣния имами за точно-то изпълнение на речениятъ уставъ, и ето защо чаками ний отъ нашитѣ кореспонденти свѣдѣния върху тоя прѣдмѣтъ. за да се произнесемъ категорически върху злочестията въ Велесъ.

ГЛАСЪ КЪМЪ НАШИТЪ ПАСТИРИ.

« Да бжде нѣкой епископъ, не грѣба да е лакомъ за печалба; но кроткъ некрамоленъ и не сребролюбивъ . . !! »

(I Посл. Тим. Гл. 3, Ст. 3.)

I.

Истиннитѣ пастири за единъ скромнъ народъ сж тѣй обожателни, както хладния *оазисъ* за изнурения пѣтникъ въ срѣдъ сухитѣ пѣсечливи пустини! . . .

И наистинна, че нѣма по-благи дни за единъ протодушенъ человекъ, за едно село, градъ или народъ, отъ колкото тѣзи, въ които да чува отъ пастирски уста изрѣчени евангелскитѣ думи: — миръ любовь и сѣ-гласие. —

Нѣма, казвамъ, по-благи дни за единъ такъвъ народъ, и дѣйствително — нѣма! Само, ако пастирътъ му бжде такъвзи, какъвто се изискува да е евангелски, т. е: миролюбивъ, безпристрастенъ, непороченъ, милостивъ, поучителенъ и не лакомъ за пусто богатство! То, като е тѣй безъ сумнително е, че само отъ такъвзи пастиръ може да се очаква истинната полза отъ Християнската религия; и която ако са прировва съ непорочни рѣцѣ, съ сѣка благоразумность, и съ здрава разсѣждителность, то ще са забѣлѣжи, че тя е пълна отъ безбройни скъпоцѣнни бисери, — положени съ сѣка чистота още отъ основателтъ ѝ. Бисери, казахъ, съ които сж се кичили и ще се кичятъ до вѣка душевнитѣ качества на нейнитѣ послѣдователи, и, пакъ неисчерпае-

ми ще си останѣтъ изворитѣ на скѣпнитѣ тѣзъ бисери.

Сега; ако пастиритѣ на единъ добродушенъ народъ, сѣ обкичени душитѣ имъ съ реченитѣ бисерни евангелски качества, то, тѣ сѣ добритѣ и истиннитѣ пастири, които впуснати въ послушнитѣ си стада ще имъ сѣ като небесното слънце — освѣтители на невиннитѣ имъ души.

Да! Сърдечнитѣ думи на такива пастири, изречени изъ тѣхнитѣ уста, ще са отражаватъ за въ минута въ душитѣ на словеснитѣ имъ стада, тѣй скоро, както слънчевитѣ лучи отъ небесния хоризондъ, са отразяватъ за в'часъ върху нашата тъмна земя и я правѣтъ свѣтла за сѣко сътворение. —

Слѣдователно, таквизъ трѣба да сѣ пастиритѣ на нашия народъ; ако иска тозъ народъ да види единъ денъ очаквающата полза и плодъ отъ своитѣ народни пастири, за които гърди и животъ е трошилъ.

II.

При това, що са каза до тукъ, сърдцето плачи на човѣка, като обърне единъ погледъ къмъ сичкитѣ ни народни пастири и съгледва, че мѣжду тѣхъ се намиратъ, по злощастию, — лишени отъ нѣкои евангелски неизбѣжни качества; и съ това са оподобяватъ на съвсемъ обратни въ благитѣ си пастирски послания!

Плаче, наистина, сърдцето на сѣкий нашъ съотечественникъ, плаче като чува изъ далечъ оплаквания едни слѣдъ други, противъ нѣкои отъ нашитѣ пастири, оплаквания, които не само че сѣ праведни, но още и за съжеление!

Сребролюбieto, казва умната поговорка, поражда всички лоши слѣдствия. — И дѣйствително, право казва Тимотей въ своето първо послание, че за да бѣде единъ пастирь, ако иска да е истиненъ пастирь и служителъ на стадото и на народътъ си, то той трѣба да мрази сребролюбieto; защото, то е, което може да породи и завистъ и крамола и ненавистъ и да подигне братъ срѣщу брата.

Ето прочее, отъ гдѣ са водѣтъ оплакванията на мнозина наши съотечественници. — Не е нужда да са

споменува на дълго и широко за лакомствата на нѣкои наши пастири за пуста печалба. Печалба — таквази, съ която Христовата религия са оподобява на срѣдство за обогатяване.

Ей, Христовата религия не е срѣдство за тѣлесни украшения и за трупание богатство; но е чиста и права нарѣдена, като срѣдство най-благородно за умственото украшение и обогатяване на нейнитѣ пастири и на стадата имъ!

Народа се труди за пастиря и той (пастирътъ) безъ народа не може; тѣй както тѣлото не може да съществува безъ душата. Ще са рече, че, пастирътъ живѣе отъ народа, за да пази неговитѣ интереси, както подобае на истиненъ пастиръ, като народенъ и религиозенъ неговъ служителъ.

Слѣдователно, пастиритѣ сж отъ народътъ и за народътъ. Защо е, прочее, богатство за единъ пастиръ?— Каква нужда има и що има отъ това земно вѣщество?— На кого ще го остави?— Ако пастирътъ мисли да трупа на страна за старостъ, то не е нужно; защото, ако единъ пастиръ са показва истиненъ пастиръ, вѣренъ народенъ служителъ, то народътъ му, не само че ще служи и въ старостта му, но още и слѣдъ неговата смъртъ ще търси даже и сѣнката му щомъ си спомни за неговитѣ дѣла.....

Отъ епархията

П. С.

Редътъ на Българското училище въ Никополь.

За да се доведжтъ учебнитѣ ни заведения въ единъ по добъръ редъ и да може да се постигне една по-лесна по привлекателна и по-полезна метода въ преподаванието на уроцитѣ, не би било нѣщо безполъзно ако ся обнародватъ програмитѣ отъ училищата по разнитѣ старни изъ отечеството ни; особенно начинътъ (метода) когото употребляватъ Г-да Учителитѣ въ

преподаването на разнитъ предмѣти. — Тъзи идея мя подканя да поднесъ на явностъ программата на Българ. училище въ Никополъ и расподѣлението на недѣлнитъ часове.

Българско училище въ този стародревенъ градецъ съществува отъ много години, но неговото устройство, не е отговаряло никакъ на цѣльта си.

Днесъ има два класа (реални) и двѣ отдѣления основни съ дѣвическо училище; предмѣтитъ които ся преподаватъ въ настоящтъ год. 1873-4 сж слѣдующитъ:

Въ II Класъ.

Християнска наука, Българ. История и Землеописание, Българ. языкъ, Естест. История, Педагогика, Аритметика, Славян. языкъ, Турски языкъ, писмено и умствено числене, писменни упражненія, рисование, гимнастика.

Въ I Класъ.

Християнска наука, Българ. История и Землеописание, Въздушни явления, Аритметика, Славян. языкъ, писменни упражненія, рисование и пѣяние.

Въ II Отдѣление

Свободенъ прочитъ, Аритметика, Диктовка, Краснописъ.

Въ I Отдѣление

Познавание буквитъ, писание цифри, сричане и разказъ отъ История и Землеописане.

РАСПИСЪ НА НЕДѢЛНИТЪ ЧАСОВЕ.

Понедѣльникъ.

II Класъ: Прѣдъ обѣдъ: I часъ: Християнска наука. II часъ: писменни задатъци отъ Аритметика. III ч. Естествена История. — Слѣдъ обѣдъ: I ч. Българ. языкъ. II ч. Домашенъ задаткъ.

I Класъ: Прѣдъ обѣдъ: I часъ: Преписъ отъ прочитъ. II ч. Българ. Грамматика. III ч. написване предадения урокъ. — Слѣдъ обѣдъ: I ч. Аритметика.

II Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: I ч. прочитъ. II ч. Краснописане. — Слѣдъ обѣдъ: Аритметика

I Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: четение и писание букви. —
Слѣдъ обѣдъ: устенно броение.

Вторникъ.

II Классъ: Прѣдъ обѣдъ: I часъ: Почетъкъ съ нѣкоя прѣ-
сень. Бѣлг. История. II ч. Прегледъ на домашния задатъкъ.
III ч. Землеописание. — Слѣдъ обѣдъ: I ч. Писменни упраж-
нения. II ч. Славянска Граматика.

I Класъ: Прѣдъ обѣдъ: II ч. Законъ Божий. III ч. Писание
славянски. — Слѣдъ обѣдъ: I ч. Бѣлг. История. II ч. Писменни
упражнения.

II Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ. Устенно писание. — Слѣдъ
обѣдъ: I ч. Прочитъ. II ч. Домашенъ задатъкъ.

I Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: Писание цифри и букви. —
Слѣдъ обѣдъ: Разказъ отъ Землеописание.

Срѣда.

II Класъ: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Турски языкъ. II ч. Чертанье.
III ч. Аритметика. — Слѣдъ обѣдъ: Общи разискваня, пѣние
и декламации.

I Классъ: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Писменни задатъци отъ Ари-
метика. — Слѣдъ обѣдъ: Общи разискваня.

II Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Рисование. II ч. Устенно
смѣтанье. — Слѣдъ обѣдъ: Общи разискваня.

I Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Четение. II ч. Писание. —
Слѣдъ обѣдъ: Общи разискваня.

Четвъртъкъ.

II Классъ: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Педагогика. II ч. Прочитъ
Славянски. III ч. Писменни задатъци отъ Аритметика. — Слѣдъ
обѣдъ: I ч. Бѣлг. История. II ч. Писание заданя урока.

I Классъ: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Землеописание. III ч. Слав.
— Слѣдъ обѣдъ: I ч. Аритметика. III ч. Бѣл. Граматика.

II Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: Прочитъ. — Слѣдъ обѣдъ:
I ч. Диктовка. II ч. Преписъ урока.

I Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: Четение и писание букви. —
Слѣдъ обѣдъ: Устенно численье.

Петъкъ.

II Классъ: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Естествена История. III ч.

Турски языкъ. — Слѣдъ обѣдъ: — I ч. Уствено численне.
III ч. Славян. Грамматика.

I Классъ: Прѣдъ обѣдъ: II ч. Бѣлг. История. III ч. Молитви. — Слѣдъ обѣдъ: I ч. Прочитъ. II ч. Землеописание.

II Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Краснописъ. II ч. Бащинъ языкъ. — Слѣдъ обѣдъ: Аритметика.

I Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: Писание цифри. — Слѣдъ обѣдъ: Разказъ отъ История.

Сѣбота.

II Классъ: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Христианска наука. II ч. Бѣлг. Грамматика.

I Классъ: Прѣдъ обѣдъ: II ч. Законъ Божий и домашенъ задаткъ.

II Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: I ч. Прочитъ и домашенъ задаткъ.

II Отдѣление: Прѣдъ обѣдъ: Прочитъ и писание букви.

Числото на ученицитъ е: 42, а на ученичкытъ 22. Машиналното учение е строго забранено. Измежду ученицитъ има една Пѣвческа дружина.

Колкото за селата въ окрѣжието, тѣ сѣ съвсемъ занемарени. Има села въ които не е сѣществувало, а и днесъ не сѣществува училище; но има надежда. Съ старанието което полага днешния митрополитски намѣтникъ Н. Преподобие Архимандритъ Хрисантъ, вѣроятно е че за едно кратко врѣме, почти въ сичкитъ села, ще се повдигнатъ училища.

Никополь, 8 Априль 1874.

Т. Х. Станчевъ.

